

Universitätsbibliothek Paderborn

**Institutio Vitæ Ad Exemplar Passionis Domini Et
Salvatoris Nostri**

Sgambata, Scipio

Dillingæ, 1686

Cap. III. Secundam Beatitudinem esse lenitatem & mansuetudinem,
maximè cum inimicis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53753](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-53753)

CAPUT III.

Secundam beatitudinem esse lenitatem & mansuetudinem, maxime cum inimicis.

Luc. 23. **I**esus autem dicebat: Pater dimitte illis, non enim sciunt, quid faciunt. *v. 34.* Hæc B. Lucas. Secunda autem Beatitudo *Mat. 5.* quam Dominus enumerat, est: Beati mites; quoniam ipsi possidebunt terram. *v. 5.* Hic adnotemus. Primum, quanta per felicitas sit, esse mitem, & nullis injurijs expectari aut offendere. Deinde quantum est præmium sit propositum. Tertio quantum ad eam virtutem secundam Domini exempli nos deceat excitari. Sanè ut facilius est, rei familiaris jacturam pati, quam injurias sibi illatas ferre patienter, & proprie homines sunt ad hæc bona utilitatem inquenda, quam ad sui honoris, dignitatisve imminutionem & quod animo ferebantur, tanto beatiores sunt, qui hoc quoque assequuntur: nam beatitudo perfecti cuiusdam boni adeptio ac possessio est; id autem bonum optimum ac perfectissimum est, quod qui habet, omnibus rebus superior est, omnibus.

omnia infra se despicit, nullare leditur, null premitur, null gravatur. Tale bonum mansuetudo est: nam, qui semel eam virtutem obtinuit, hunc nemo hominum ac ne dmonum quidem ldet. Jobi fortunas, domum, filios, corpus ipsum lesit Satani, ipsum non lesit; quia *in his omnibus non peccavit Job labijs suis*, neque *stultum aliquid locutus est*. Proinde similis est, qui perfecte mitis est, Deo, de quo scriptum est: *Non accedet ad te malum, & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo*. Quantumcunque circa ejusmodi hominem convicia perstrepant, furor inimicorum ac rabies fulguret ac tonet, ipse similis est cœlo sidereo, quod nec pluvijs proximi cœli aërei perpluitur, nec fulminibus leditur, nec tonitruis concutitur. Quid hoc homine beatius? Extra ictum, extra periculū constititus, inter tot mundi mala suō bonō letus fruitur, & in sinu gaudet. Sed parum est non moveri injurijs, non exacerbari offensis: etiam ad benignitatem & beneficentiam injurijs irritatur; pro singulis ictibus, quos ei infligit inimici rabies, totidem rependit beneficia. Arbor suavibus & salubribus pomis onus

Job. 1:

v. 32:

Psal. 98

v. 10:

sta, quocunque impetu quatatur aut vulneretur, poma maturiora largitur. Dolium melle plenum, quocunque ictu transverberetur, mel effundit. Quō quidque plenum est, id reddit necessariō, id effundit. Anima caritate plena, melle plena, quid det nisi caritatem, nisi mel? *Maledicimur, & benedicimus, blasphemamur, & obsecramus.* Vos, quod vestrum est, facitis, ut in me furores vestros exerceatis, ego, quod meum est, ut in vos meam caritatem effundam. Hoc tantū timeri potest, ne, dum hoc mel caritatis effunditur, anima eō vacua reddatur, sed nihil minus, imò quantō depletur magis, tantō magis abundat. Optandum est viro ejusmodi, ne unquam desit inimicus, qui irritet, qui provocet, ne unquam ipse desinat caritatem profundendo in se augere, nam quē admodum oleum tunc stetit in Viduā illius vase, cūm defuerunt vasa vacua, in quā deflueret, ita tum cessat hæc in corde perfecti hominis caritatis ubertas, cūm defunt velut vacua vasa, in quā se effundat, inimici. Ingens beatitudo, & prior major, nam illa in eo posita erat, ut bona extēna

externa non amarentur; hæc autem addit, ut neque mala externa metuantur: per il- lam siebat, ut nullō extra nos egeremus; per hanc fit, ut rebus externis benefici si- mus, iīsque, etiam cūm nobis nocent, pro- desse conemur; denique ut instar arbu- sculæ balsami ex vulnere atque injuria reddamus suavissimum ac saluberrimum liquorum omnium, caritatem. Beatum est, nullō egere. Beatus, nihil timere. Bea- tissimum, omnibus etiam malefacenti- bus benefacere. Sed hīc non incep̄e quis dubium movere posset, cur, quando hæc major est beatitudo quām prior, minus ei præmium sit additum. Nam de pauperi- bus dictum est: *quoniam ipsorum est re- gnum cælorum*; de mitibus autem: *Quo- niam ipsi possidebunt terram*. Cœlum er- go pauperibus datur, terra mitibus. Sed minimè putandum est, cœlum non etiam mitibus dari, cūm scriptum sit ex ore ejus- dem Domini: *Diligite inimicos vestros*, Matt. 5. *benefacite ijs, qui oderunt vos, ut sitis filij* v. 44. *Patris vestri, qui in cælis est, quod si fi- lij & heredes*. Ergo illud ita dictum vide- ri potest, ac dicitur dominus diceret: Pauperi- bus

Q 3

bus

246 DE PASSIONE DOMINI

bus cœlum, Mitibus cœlum & terram
dandam, ut cō loquendi modō significare-
tur, hos illis præmium majus habituros.
Vel: propria beatitudo (non tam enim
præmia hæc fortè sunt, quām ipsarum bea-
titudinum explicationes, quæ adduntur
propria, inquam, mitium beatitudo ei-
terram possidere, quia in terra lites, iur-
gia, bella sunt, in cœlo nihil horum est;
nulla est autem vel certior vel brevior hæc
omnia componendi via, quām si mitis ac
placidus sis, si benefacias malefacentibus,
benepreceris maledicentibus. Oleo apes
extinguuntur, cinere reviviscunt; nam
quoties sicut apes te circumdederint ini-
mici, & non modō circumstrepere ac su-
surrare non desinant, sed aculeos suos tibi
acriùs infigant, oleo caritatis & benefi-
centiæ eos prorsus domabis, & velut e-
mortuos reddes: at si cineres favillæque
iracundiæ adsperseris, reviviscent, & cru-
delius sœvient. Nova, ac priscis sœculis
inaudita orbem terræ subjugandi ac de-
bellandi ratio, non armis exacuendis, non
dolis militaribus excogitandis, non pro-
vincijs devastandis, sed manimitate,

pati.

patientiâ, caritate; vulneribus non infligendis, sed subeundis; injurijs non inferendis, sed ferendis. Non agimus hîc de ijs, quibus tuendæ reipublicæ cura incumbit, neque de publicis scelerum judicibus, quibus severitas opportuna, aut necessaria est; sed in ijs, in quibus justitia non cogat gladium stringere, semper hujus oportet beatitudinis gloriam affectare, quâ ille vel maximè quæsivit, qui primus à suo nomine omnibus orbis terræ Moderatoribus nomen fecit: ille, inquam, etiam in hoc Evangelio notus Cæsar, qui, dum ita omnibus studet ignoscere, & eo genere magnificentia gloriatur, ut, qui veriores ejus hostes erant, perire maluerint, quâm ei de se talem præbere victoriam, id consecutus est, ut primus in ea urbe regnaret, quæ nullum Regem pati poterat, & cunctis in orbe terrarum Regibus imperabat, ita ut etiam in Evangelio diceretur, *non habemus Regem, nisi Cæsarem.* Ac, ne exteris historijs videamur eguisse, in Christi Domini Genealogia nemo Rex vocatur, nisi David, cùm tot Reges sint: quia de nemine constat illustriùs, quod

Q 4

peper-

pepercerit inimicis, quām de ipso, qui, cūm Saulem dormientem præ se haberet, ac data illi esset optio, utrum vellet, regnumne capessere, an parcere inimico, hoc veluti regnum majus elegit. Hinc Dominus quoque, cūm esset Rex Regum, ac Pater ei dedisset omnia in manus, tamen in Crucis titulo tantum vocatur Rex Iudæorum, quippe, à quibus gravissimas injurias accepisset, & quibus Iæsus pepercisset, horum maximè Rex vocari debebat. Hoc Regnum omnes affectemus; hac arte rerum omnium potiri velimus, non modò omnia contemnentes, & sub pedibus habentes, sed, siquid in ijs boni est, id ultiro inimicis nostris concedentes, eosque cupientes omnia nobis habere potiora, omnibus rebus affluere, tantò magis, quantò nobis inimiciores sunt, & molestiores. En, quod tertium erat ea de re, quām luculentum Salvatoris exemplum! Pater, inquit, dimitte illis. Patrem vocat, ut, quantum maximam potest, vim precibus suis addat; quid enim Pater filio suo negaret, & quidem è cruce clamans! Pater, dimitte illis! At non ita precari solitus

solitus erat Dominus, ut diceret, fac hoc
Domine, vel Pater, sed addebat, ut in hor-
to audivimus, *si fieri potest*, & orationem
semper ita cludebat, *fiat voluntas tua*.
Nunc autem, dum pro inimicis orat, ni-
hil horum addit, sed, *dimitte*, inquit, ac
si diceret. Pater quicquid vel auctoritate,
vel merito, vel orationis efficacitate pos-
sum, hic experiri cupio: extremum hunc
accipe conatum caritatis & amoris mei,
qui repulsam pati non vult: *Dimitte Pa-*
ter: passis manibus oro, *dimitte*. Moysis
brachijs, quamdiu extenta erant, victori-
am non negabas; Mea brachia ne unquam
ab hac oratione remittantur, in cruce fi-
guntur, me clamante, *dimitte*. Sed qui-
bus? Illis. Nullos alios magis in animo
habebat, quam eos ipsos, a quibus tam
barbarè tractabatur. Sed, quid ait mi Do-
mine? Nonne tu es *Judex vivorum &*
mortuorum? nonne *Crux est tribunal &*
statera justitiae? Quo pacto tam horribile
ac detestabile *Deicidium dimittatur?* At-
tende Domine, audi, quid circum te cla-
mitent, quid blasphement: *Alios salvos*
fecit, seipsum non potest salvum facere.

Q

S

Si filius Dei est, descēdat de cruce. Vah qui deſtruis templum Dei, & triduō readiſcas illud. Hæc audis, & pro his rogas? Omnino, inquit: neque tantūm rogar, ſed cauſam affer. ob quam eis ſit ignoſcendum; quia nesciunt, quid faciunt. Quid non excogitas ingeniosa caritas ad ignoſcendum? tanquam non toties audi- viſſent, te eſſe Filium Dei, quod & nunc dicunt; tanquam ut hoc credere debe- rent, non tot ſigna viſſent, quæ & nunc memorant. Hoc, quod ad crimen augen- dum, alius adduxiſſet, ad id imminuen- dum Christus adduxiſſet. Imitare, qui cupiſſ beatus eſſe cum Christo.

CAPUT IV.

Tertiam beatitudinem eſſe lu-
ctum aſſiduum ab noſtra & aliena
peccata.

Luca 23
v.33.

Unus autem de hiſ, qui pendebant, latronibus blaſphemabat eum dicens: ſi tu eſſes Christus, ſalvum fac temetipſum, & nos. Respondens autem alter increpa- bat eum, dicens: neque tu times Deum, quod